

Verslag buurtgesprekken Rozendaal

Op 4, 5 en 12 oktober gingen wij met buurtbewoners van Leermolensenk, De Moestuin en de Delhoevelaan in gesprek over warmte. Welke mogelijkheden hebben wij als gemeente om de wijk te verduurzamen en op welke manier kunnen we overgaan naar verwarmen zonder aardgas? Wat is bijvoorbeeld nodig aan informatie? Aan ondersteuning? Aan maatregelen? In de toekomst overgaan naar verwarmen zonder aardgas is om meerdere redenen belangrijk. De beschikbaarheid van aardgas is allereerst niet onuitputtelijk. Daarnaast staat, zoals veel mensen merken, de huidige én toekomstige betaalbaarheid onder druk. Ook willen we CO2 uitstoot verminderen om klimaatverandering tegen te gaan.

- De aanwezigen kregen uitleg over waarom de gemeente deze buurten gekozen heeft als startbuurt en wat op de planning staat in het komend jaar. In deze buurten zijn kansen voor een collectieve vorm van warmte, via een *kleinschalig warmtenet* (zie verwijzing naar begrippenlijst onderaan dit verslag). Maar hoe dat er dan uit kan zien, is onderdeel van het vervolgonderzoek dat we nu gestart zijn. Want ook de inzet van *warmtepompen* is een optie. We wilden daarvoor graag weten welke vragen, zorgen en ideeën er zijn bij de inwoners. Aan 3 tafels gingen we daarvoor in gesprek over warmte, isolatie en het betrekken van de wijk. Werkgroep Duurzaam Rozendaal deelde activiteiten en ervaring op het gebied van isolatie en voor de Moestuin sloot woningcorporatie Portaal aan om met hun huurders in gesprek te gaan.

Duidelijke behoefte was meer inzicht en informatie. Welke alternatieven zijn er en hoe is de afweging daarvan gegaan? Wat kunnen mensen aan hun woning doen? Hoe ziet het overgangsproces eruit en wat zijn de kosten? Een eerste beantwoording geven we in dit verslag. Alle inhoudelijke vragen beantwoorden we komende maanden waar mogelijk in de veel gestelde vragenlijst die we op de website [Duurzaam Rozendaal](#) zullen plaatsen. Sommige vragen kunnen we nu nog niet beantwoorden maar deze komen later in het proces zeker terug.

Rode draad in de gesprekken

1. Inzicht in de alternatieven voor aardgas

Neem de buurt mee in wat alternatieven zijn en wat in Rozendaal kan en wat niet kan.

- (3) Kortgezegd zijn in Rozendaal weinig tot geen *warmtebronnen*: zo is geen groot oppervlaktewater
- (4) aanwezig en ook geen industrie met *restwarmte*. Verbranden van houtige biomassa vindt de gemeente geen duurzaam alternatief en voor het boren naar diepere aardwarmte is de totale warmtevraag van
- (5) woningen in Rozendaal te laag. Van *hernieuwbare gassen* (biogas of waterstofgas) is op dit moment niet voldoende beschikbaar of niet bekend in hoeverre toepassing voor woningen in de toekomst interessant is. Blijft over een individuele oplossing (in elke woning) met warmtepompen of een kleinschalige warmtenet met collectieve warmtepompen (op een centrale plek in de buurt). Die voorziening kan warmte uit de lucht of bodem halen en heeft vaak (nog) een (aard)gasverwarming voor de pieken in de vraag zoals in koude winterweken. Voor deze opties willen we in ieder geval de verkenning met de buurt maken.

2. Vereiste isolatiegraad van de woning

Wat kan ik doen aan mijn woning en wat is wanneer handig om te doen, maar ook welk minimum aan isolatiegraad is nodig om deel te nemen aan een warmtenet?

Hier gaan we in het vervolgproces mee aan de slag. Omdat de geselecteerde buurten vrij veel dezelfde type woningen hebben, helpt het al als we een paar voorbeeldwoningen doorrekenen. Hoe we dat gaan doen werken we uit in het plan van aanpak. Isoleren is sowieso een goed idee, om zo de energievraag en het energieverbruik terug te brengen. Naast alle vragen, zijn ook ideeën geopperd, zoals “klushelden” (die elkaar helpen en informeren over de mogelijkheden voor isolatie).

3. Proces

Het proces moet helder zijn zodat mensen weten wat ze wanneer kunnen verwachten. Dat gaat ook om de vraag wanneer mensen mogen kiezen en welke vrijheid ze daarbij eigenlijk hebben. Moet iedereen meedoen of is er een minimumaantal deelnemers?

Vooropgesteld: niemand moet meedoen. Komende tijd onderzoeken we de haalbaarheid van een kleinschalig warmtenet, op techniek, kosten en draagvlak. Dit wordt tevens in beeld gebracht voor een individuele oplossing, om beide opties te kunnen vergelijken. Als er voldoende mensen mee willen doen met een collectieve oplossing, kunnen we verder. Het is nu nog niet bekend hoeveel voldoende is. De andere vragen en opmerkingen over het proces en communicatie verwerken we in het plan van aanpak dat we binnenkort maken en met de inwoners delen. We maken daarbij ook een plaat met uitleg.

4. Betaalbaarheid

Wat kost een warmtenet, wie betaalt wat, wie bestuurt en wie heeft welke zeggenschap?

De kosten van een warmtenet hangen nogal af van welke bron gekozen wordt en wat de afstand is die afgelegd moet worden om deze warmte naar de woningen te brengen. Dat gaan we de komende tijd onderzoeken. Ook brengen we in beeld wat de kosten en opbrengsten zijn bij aanschaf van een individuele warmtepomp.

Hoe gaan we nu verder?

Diverse mensen hebben aangegeven actief mee te willen doen. Daar zijn we heel blij mee want het is echt een gezamenlijke zoektocht naar wat hier passend en gewenst is. We zijn een plan aan het maken om in drie groepen samen mogelijkheden te gaan onderzoeken:

- Groep isoleren + ventileren
- Groep warmte alternatieven
- Groep communicatie & organisatie/bestuur

De mensen die zich hebben opgegeven voor deelname aan een groep ontvangen medio december een bericht. We starten met de werkgroepen in januari 2023.

Geïnformeerd blijven? Meedoen?

Wilt u de komende periode geïnformeerd blijven, meldt u [hier](#) aan voor de nieuwsbrief. Wilt u actief meedenken of meedoen in een groep, dan ontvangen we graag ook uw telefoonnummer. Wij nemen dan contact met u op.

Hulp nodig bij het bezoeken van de website Duurzaam Rozendaal van de gemeente?

We realiseren ons dat veel informatie vanuit de gemeente steeds vaker digitaal gaat. Veel mensen vinden dit lastig.

Kunt u wel wat hulp gebruiken of kent u iemand die hulp nodig heeft? Weet dat u voor dit soort vragen terecht kunt in de Bibliotheek. Zij denken graag met u mee en geven u informatie zodat u verder kunt.

U hoeft geen lid te zijn om gebruik te maken van deze ondersteuning.

Wilt u beter leren omgaan met de websites van de overheid? Dan kunt u ook een computercursus volgen bij de Bibliotheek. Zo leert u in de cursus 'Klik & Tik' omgaan met een computer, tablet en internet. De cursus is voor iedereen die hier nog geen ervaring mee heeft (en is gratis).

Begrippenlijst:

(1) kleinschalig warmtenet:

Een klein aantal woningen (tot 500) woningen aangesloten op een buurtleidingnet. De warmte wordt centraal (duurzaam) opgewekt in de buurt. Het buurtleidingnet is een ondergronds stelsel van buizen waardoor warm water stroomt. Het is als het ware een grote CV-installatie voor de hele buurt. Uiteraard kan je voor elke woning zelf de temperatuur regelen en wordt ook het energieverbruik per huis gemeten met een warmtemeter.

(2) warmtepompen:

Een warmtepomp haalt warmte uit de lucht, de bodem of het grondwater. Hiervoor gebruikt hij stroom, maar veel minder dan bij elektrisch verwarmen zonder warmtepomp. Een warmtepomp werkt eigenlijk als een omgekeerde koelkast. In plaats van dat hij warmte afvoert, haalt een warmtepomp juist warmte van buiten naar binnen.

(3) warmtebronnen:

Om een warmtenet te voeden is er warmte nodig, deze warmte kan uit verschillende bronnen komen: aardwarmte uit de diepe ondergrond (geothermie) of industriële restwarmte. Aquathermie (warmte uit oppervlakte-, drink- of afvalwater) levert alleen warmte van lage temperatuur. Dit wordt door een wijkwarmtepomp verhoogd naar middentemperatuur warmte. Indien geen bronnen voorhanden zijn in de buurt kan worden gekozen voor het gebruik van aardwarmte of warmte uit de buitenlucht om als bron te dienen voor de warmtepompen.

(4) restwarmte:

Warmte die overblijft na het productieproces van industrie; zoals een gieterij of de keramische industrie (bakstenen).

(5) hernieuwbare gassen:

Dit is een woord voor alle soorten gas die worden opgewekt uit hernieuwbare bronnen. Dit betekent dat de grondstoffen van het gas snel te 'vernieuwen' zijn, zoals GFT, houtsnippers of mest. Anders dan fossiele brandstoffen raken deze hernieuwbare grondstoffen niet op. De meest bekende hernieuwbare gassen zijn groen gas en waterstof.